

Close to Home

Ke ohi 'ae no'o 'oe nofo 'a kāingá'i he 'ātakai 'okú mau nofo aí

Wahine (to'ohema), Jacqui (lotomālie) pea mo Wiki (to'omata'u) 'i he fale fakataha'anga 'ae komiuniti 'o Glenavon.

Ko Jacqui, ko 'emau kasitomā ia mei 'Okalani, ka 'oku 'ilo lahia ia 'i he'ene ngāue ma'ae komiuniti 'i he Uesí. Neongo 'ae 'amanaki ke fanau'i 'e Jacqui 'a 'ene tama fika fitú, 'oku mo'ua ma'u pē 'a hono taimi ke ngāue 'ofa 'i he fale fakataha'anga 'ae kominuniti Glenavon, 'a ia 'oku ofi ki hono 'api nofo'anga Kāinga ora.

'Oku loto'aki 'e Jacqui 'a 'ena ngāue 'i he taimi kotoa 'oku mau 'i he fale fakataha'angá ai e komiuniti. 'Okú ne fakataha'i e kakaí, mo, ne feinga ke nau fe'ilongaki. 'Oku tu'u 'a 'emau fale fakataha'angá 'i he lolotonga 'oe kominuniti 'oe 'ū matakali kehekehe. 'Oku hanga ai 'e Jacqui mo 'ene kau ngāue volenitiá 'o fatu e ngāhi polokalama ke fakamānako ki he 'ū matakali kotoa. 'Oku nau fa'u e ngāhi polokalama faka-ē-matakali, pea nau fokotu'utu'u mo ha ngaahi kalasi, pē ko 'enu fakalanga ha ngaahi talanoa ke fai ki ai ha fepōtalanoa'aki.

HOKO ATU HE PEESI 06

Ke mou ma'u ha ngāhi 'aho katoanga fiefia

Mālō e lelei kiate kimoutolu hono kotoa, 'i he kamata ke ngāngāue mai 'ae māfaná mo tātāiku e ta'ú. Kuo mei lava 'ae ta'u kakato 'a 'emau tokonia mo fale'i 'a 'emau kau kasitomaá.

Ne fakamamafa 'a 'emau ngāue 'i he 2023 ke mau faitokonia 'akimoutolu. Ne malava ke mau tali ha ngāhi tā telefoni 'e 700,000. Fakakakato e fakalelei ki he ngāhi 'api 'e nimamano tupu. Pea to e faitokonia mo kinautolu ne uesia he tāfea 'i he afā Gabrielle 'i Fēpueli. 'E kei tu'ulāhoko atu pē 'a 'emau ngāue ki hono tauhi 'a hotau ngaahi falé ke māfana mo mātu'u. Kaikehe, ko 'emau koloa ko ē ne 'aofi 'aki e 'ū falé ke māfaná, ne lahi 'aupito 'o fakafuofua te ne kāpui tu'o 11 e halanga vakapuna 'i 'Okalani!

'I he ta'ú ni ne mau fakalelei'i 'a homau tūkui 'api 'e 739 pea mau langa fo'ou ha to e ngāhi 'api 'e 2,900. Tānaki atu ki ai 'a 'emau fale 'e 6,500 'oku lolotonga langa mo alea'i. 'Oku 'oatu ha fakamālōki he kasitomā kotoa ki homou kātekina mo taliangi ki

HOKO ATU HE PEESI 06

HOKO ATU MEI HE PEESI 05

Ke ohi 'ae no'o 'oe nofo 'a kāinga 'i he 'ātakai 'okú mau nofo ai

"I hono fakatokanga'i 'e he kakai 'a homau fale fakataha'angá, 'oku nau afe mai leva 'o mau pōtalanōa pea mau maheni ai- pea ko e taumu'a pē ia 'a homau falé. 'Oku 'i ai e kakai 'e ni'ihi 'oku nau loto lelei ke nau kau fakataha mai 'i he ngāue volenitia 'oku mau fai. 'Oku mau koloa'ia ai pea mau to e maheni ai foki."

Ko e hā e me'a 'oku fakahoko 'i he fale fakataha'anga 'ae komiunitii 'i Glenavon? Ko e mafu eni 'oe komiunitii. 'Oku lahi e ngaahi me'a lelei 'oku mau fakahoko heni. 'Oku kau ai 'emau kai me'akai mo fakafeohi, kau foki ki ai mo 'emau polokalamatufa me'akai; 'Oku 'i ai 'emau polokalama ko e Making Ends Meet, ko e ngaahi 'koloa ta'etotongi', ko e vala, koloa faka 'api; mo 'emau koosi ta'etotongi ko e ako lea faka-Mauli.

Pea 'oku i ai e fekaungā'aki 'a Jacqui ki he polokalama kotoa – 'o kau ai 'a

'ene tatakai e ngaahi kalasi lea Faka-Mauli he teemi kotoa.

"Na'a ku lea Faka-mauli 'i he'eku tupu haké pea 'oku ou loto ke u vahevahe atu e faingamālie ni ki ha ni'ihi ke nau ako mo fakafonu'aki kinautolu e 'ilo ki honau ngaahi tupu'angá" 'I he lau 'a Jacqui.

"Ne hoko hono fakalele 'oe ngaahi kalasi ko eni ko e faingamālie ia ke u fakahoko ai ha ngāue lelei ma'ae mātu'a 'i homau komiunitii. 'Oku ako lea Faka-mauli e fānaú 'i he akó, pea mau ako'i leva e lea faka-mauli 'i heni, pea malava ai ke nau ako mo lea faka-mauli 'i 'api."

Ka 'oku fakamahino'i lelei mai 'e Jacqui, ko e ngāue ko eni 'oku fai 'i he fale fakataha'anga ki he komiunitii 'oku 'ikai koia pē. 'Oku lelei mo mo'ui 'a homau falé 'i he tokoni lahi 'ae kau ngāue volenitia. 'Oku kau 'i he kau volenitia ko eni ha ongo kaungāme'a 'o Jacqui, Ko Whaine mo

Wiki, 'a ia ko e ongo kasitomā mo kināua 'ae Kāinga Ora pea 'okú na nofo ofi mai pē. 'Oku na tokoni ki he taimi fakafeohi 'i he ma'u me'atokoní. Ko e 'uhinga 'oku na vēkevēke ai ke foaki 'a hona taimi ma'ae komiunitii, he na'a na kau mo kināua 'i hono faitokonia mo talitali lelei 'e he komiuniti ko eni.

'Oku na faka'aki'akimui pē 'i he lahi e ngāue 'oku na fakahokó, ka 'oku na pehē, ko e foaki atú 'e to e fakafou mai pē.

"Ko e nofo eni 'a kāinga pea 'oku mau fakamamafa ki hono fakatupulekina ha lelei ma'a hotau kakai pea mo faka-fā'ūtaha'i 'akimautolu. Ko e founa eni ke malu mo mālohi ange ai 'a 'etau nofo faka- ē -komiunitii."

Vakai ki he'emau vitiō fekau'aki pea mo Jacqui mo e ngāhi kupu fekau'aki 'i he fale fakataha'anga 'ae komiuniti 'o Glenavon

HOKO ATU MEI HE PEESI 05

Ke mou ma'u ha ngāhi 'aho katoanga fiefia.

he'emau ngāue atu ki hono fakalelei mo langa 'a homou ngāhi 'apí. Ko e ngāhi fale 'oku māfana, hao meí he hauhausiá, mōteni, pea lelei lahi foki ki he mo'uileleí.

'Oku laui afe ha ngāhi ngāue langa ke fakahoko pea mo e ngāhi 'api ke fakalelei'i, lolotonga ia 'oku mau kei ngāue atu ki pē ki he kau kasitomaá. Hili ia, 'oku kei toe lahi pē ngāue ke fai. Ko 'emau polokalama langá, 'oku fakalalakala kimu'a, vave pea to e falalá'anga foki. 'Oku to e ataata mai kiate kimaautolu ha ngāhi founa ke mau faitokonia ai e kakai.

'Oku to e maama mai kiate kimaautolu ha ngāhi founa ke mau lava 'o to e fai ha ngāue 'oku to e lahiange ma'a 'emau kau kasitomaá. 'Oku kau e ni'ihi 'o 'emau kau kasitomaá'i he ako fekau'aki mo hono fakapotopoto'i mo e anga hono ngāue'aki 'oe 'uhilá 'i he taimi momokó. Meí he akó ni 'e lava ke fakasi'isi'i ai e mo'ua 'uhilá mo tokoni ke tauhi 'a 'api ke lelei ki he mo'ui lelei 'ae fāmilí. 'Oku to e ope atu e tokoni ia e ni'ihi 'i he komiunitii 'aki 'a 'enau vahevahe 'a 'enau ngaahi me'angāue sola ke ma'u ai e 'uhila.

'Ofa pē 'okú ke fiemālie 'i he konga faka'osi ko eni 'ae tohi Ofi Ki 'Apí 'oe 2023. Ko 'emau talamonū ia ki he tokotaha kotoa. Ke mou ma'u ha ngaahi 'aho mālōlō lelei. Pea ke ma'uma'uluta 'a homou fakafeohi mo homou ngaahi fāmilí, ngaahi kaungāme'a pea mo homou komiunitii.

Mou me'a atu ā,

Andrew McKenzie

'Ōfisa Pule ngāue